

**24 HAZİRAN SONRASI
ANAYASA HUKUKU VE
İDARE HUKUKU
DEĞİŞİKLİKLERİ**

(Kolluk Mevzuat Seti Güncelleme Ekidir)

ANAYASA HUKUKU DEĞİŞİKLİKLERİ

GENEL ESASLAR

-Yürütme Yetkisi ve görevi;

Yeni: Yürütme yetkisi ve görevi, **Cumhurbaşkanı** tarafından anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.

Eski: Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve **Bakanlar Kurulu** tarafından anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.

-Yargı Yetkisi:

Yeni: Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.

Eski: Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.

TEMEL HAK VE ÖDEVLER

Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması

Yeni: Savaş, seferberlik veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir.

Eski: Savaş, seferberlik, **sıkıyönetim** veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir.

Not: Önceden Temel Hak ve Hürriyetler 4 durumda durdurulabilirken artık 3 durumda durdurulabilecektir.

-Savaş

-Seferberlik

-Olağanüstü Hal

Not: Yine 17.Maddede ve 19.Maddede geçen sıkıyönetim ibaresi anayasadan çıkarılmıştır.

VERGİ ÖDEVİ

Yeni: Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi **Cumhurbaşkanına** verilebilir.

Eski: Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi **Bakanlar kuruluna** verilebilir.

YASAMA

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Kuruluşu:

Yeni: Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen **600** milletvekilinden oluşur.

Eski :Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen **550** milletvekilinden oluşur.

Milletvekili seçilme yeterliliği

Yeni:

-**18** yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.

-En az ilkokul mezunu olmayanlar, kısıtlılar, **askerlikle ilişkili olanlar**, kamu hizmetinden yasaklılar, taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, Resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından biriyle hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilemezler.

Eski :

-**25 yaşını** dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.

-En az ilkokul mezunu olmayanlar, kısıtlılar, ~~yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmamış olanlar~~, kamu hizmetinden yasaklılar, taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, Resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından biriyle hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilemezler.

Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanının seçim dönemi

Yeni: Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri **5** yılda bir aynı günde yapılır.

Eski : Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri **4** yılda bir aynı günde yapılır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri

Yeni: Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri,

-Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak;

Bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek;

-Para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek;

-Milletlerarası anlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak,

-Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir.

Eski: Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; ~~Bakanlar kurulunu ve Bakanları denetlemek; bakanlar Kuruluna Belli Konularda Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi vermek;~~ bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek; milletlerarası andlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir.

Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi

Yeni :Kanun teklif etmeye **milletvekilleri** yetkilidir. Kanun tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları içtüzükle düzenlenir.

Eski : Yeni :Kanun teklif etmeye **Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri** yetkilidir. Kanun tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları içtüzükle düzenlenir.

Kanunların Cumhurbaşkanınca yayımlanması

Yeni :Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları on beş gün içinde yayımlar. Yayımlanmasını kısmen veya tamamen uygun bulmadığı kanunları, bir daha görüşülmek üzere, bu hususta gösterdiği gerekçe ile birlikte aynı süre içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir. Cumhurbaşkanınca kısmen uygun bulunmama durumunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece uygun bulunmayan maddeleri görüşebilir. Bütçe kanunları bu hükme tabi değildir.

-Türkiye Büyük Millet Meclisi, geri gönderilen kanunu üye tamsayısının salt çoğunluğuyla aynen kabul ederse, kanun Cumhurbaşkanınca yayımlanır; Meclis, geri gönderilen kanunda yeni bir değişiklik yaparsa, Cumhurbaşkanı değiştirilen kanunu tekrar Meclise geri gönderebilir.

Not: Önceden üye tamsayısının salt çoğunluğu değil 139 milletvekili ile ...

TBMM'nin toplanması ve tatil

Not :Meclis, bir yasama yılında **en çok üç ay** tatil yapabilir; ara verme veya tatil sırasında **Cumhurbaşkanınca** toplantıya çağırılır.

-Meclis Başkanı da doğrudan doğruya veya üyelerin beşte birinin yazılı istemi üzerine, Meclisi toplantıya çağırır. Ara verme veya tatil sırasında toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisinde, öncelikle bu toplantıyı gerektiren konu görüşülmeden ara verme veya tatile devam edilemez.

-Bakanlar Kurulu kalktığı için meclisi toplantıya çağırma yetkisi de bitmiş oluyor.

Toplantı ve karar yeter sayısı

-Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde, aynı kişi hem yasama hem de yürütmede yer alamayacağı için, yani bakanlar milletvekili olamayacağı için, TBMM'de bakanların oy kullanma hakkı olmayacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları

Türkiye Büyük Millet Meclisi; Meclis araştırması, genel görüşme, Meclis soruşturması ve yazılı soru yollarıyla bilgi edinme ve denetleme yetkisini kullanır.

1) Meclis araştırması, belli bir konuda bilgi edinmek için yapılan incelemeden ibarettir.

2) Genel görüşme, toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.

3) Meclis soruşturması, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar hakkında 106 ncı maddenin beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları uyarınca yapılan soruşturmadan ibarettir.

4) Yazılı soru, yazılı olarak en geç 15 gün içinde cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir.

-Meclis araştırması, genel görüşme ve yazılı soru önergelerinin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile araştırma usulleri Meclis İçtüzüğü ile düzenlenir.

Not: Gensoru ve sözlü soru önergeleri kaldırılmıştır. Meclis soruşturması daha önce Başbakan ve Bakanlar hakkında verilebiliyorken artık Cumhurbaşkanı Yardımcıları ve Bakanlar hakkında verilecektir.

YÜRÜTME

Cumhurbaşkanı Adaylık ve Seçimi

-Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş, yükseköğrenim yapmış, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip Türk vatandaşları arasından, doğrudan halk tarafından seçilir.

-Cumhurbaşkanının görev süresi **beş** yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.

-Cumhurbaşkanlığına, siyasi parti grupları, en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az **yüzde beşini** almış olan siyasi partiler ile **en az yüz bin seçmen** aday gösterebilir.

-Cumhurbaşkanı seçilen milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.

-Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday, Cumhurbaşkanı seçilir. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci

pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday, Cumhurbaşkanı seçilir.

-İkinci oylamaya katılmaya hak kazanan adaylardan birinin herhangi bir nedenle seçime katılmaması halinde; ikinci oylama, boşalan adaylığın birinci oylamadaki sıraya göre ikame edilmesi suretiyle yapılır.

-İkinci oylamaya tek adayın kalması halinde, bu oylama referandum şeklinde yapılır. Aday, geçerli oyların salt çoğunluğunu aldığı takdirde Cumhurbaşkanı seçilir. Oylamada, adayın geçerli oyların çoğunluğunu alamaması halinde, sadece Cumhurbaşkanı seçimi yenilenir.

-Seçimlerin tamamlanamaması halinde, yenisi göreve başlayıncaya kadar mevcut Cumhurbaşkanının görevi devam eder. Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ilişkin diğer usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

Cumhurbaşkanının Görev ve Yetkileri

1) Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. **Yürütme yetkisi** Cumhurbaşkanına aittir.

2) Cumhurbaşkanı, Devlet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder.

3) Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde açılış konuşmasını yapar.

4) Ülkenin iç ve dış siyaseti hakkında Meclise mesaj verir.

5) Kanunları yayımlar.

6) tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir.

7) Kanunların, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasaya şekil veya esas bakımından aykırı oldukları gerekçesiyle Anayasa Mahkemesinde iptal davası açar.

8) **Cumhurbaşkanı yardımcılarını atar ve görevlerine son verir.**

9) Üst kademe kamu yöneticilerini atar, görevlerine son verir ve bunların atanmalarına ilişkin usul ve esasları Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenler.

10) Yabancı devletlere Türkiye Cumhuriyetinin temsilcilerini gönderir, Türkiye Cumhuriyetine gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul eder.

11) Milletlerarası anlaşmaları onaylar ve yayımlar.

12) Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halkoyuna sunar.

13) **Milli güvenlik politikalarını belirler ve gerekli tedbirleri alır.**

14) Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil eder.

15) Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar verir.

16) Sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebiyle kişilerin cezalarını hafifletir veya kaldırır.

17) Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir.

-Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenemez.

-Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz.

-Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz.

-Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır.

-Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir.

-Cumhurbaşkanı, kanunların uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilir.

-Kararnameler ve yönetmelikler, yayımdan sonraki bir tarih belirlenmemişse, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girer.

-Cumhurbaşkanı, ayrıca Anayasada ve kanunlarda verilen seçme ve atama görevleri ile diğer görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır.

Cumhurbaşkanının cezai sorumluluğu

-Cumhurbaşkanı hakkında, **bir suç işlediği iddiasıyla** Türkiye Büyük Millet Meclisi **üye tamsayısının salt çoğunluğunun** vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir. Meclis, önergeyi **en geç bir ay** içinde görüşür ve **üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla** soruşturma açılmasına karar verebilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde,

-Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak **15 kişilik bir komisyon** tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu **iki ay** içinde Meclis Başkanlığına sunar. Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona **bir aylık yeni ve kesin bir süre** verilir.

-Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren **on gün içinde** dağıtılır, dağıtımından itibaren **on gün** içinde Genel Kurulda görüşülür.

-Türkiye Büyük Millet Meclisi, üye tamsayısının **üçte ikisinin gizli oyuyla** Yüce Divana sevk kararı alabilir. Yüce Divan yargılaması **üç ay içinde** tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere **üç aylık ek süre** verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır. Hakkında soruşturma açılmasına karar verilen Cumhurbaşkanı, seçim kararı alamaz.

-Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanının gö-

revi sona erer. Cumhurbaşkanının görevde bulunduğu sürede işlediği iddia edilen suçlar için görevi bittikten sonra da bu madde hükmü uygulanır.

Cumhurbaşkanı yardımcılarını, Cumhurbaşkanına vekâlet ve bakanlar

-Cumhurbaşkanı, seçildikten sonra bir veya daha fazla Cumhurbaşkanı yardımcısı atayabilir. Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle boşalması halinde, kırk beş gün içinde Cumhurbaşkanı seçimi yapılır. Yenisi seçilene kadar Cumhurbaşkanı yardımcısı Cumhurbaşkanlığına vekâlet eder ve Cumhurbaşkanına ait yetkileri kullanır.

-Genel seçime bir yıl veya daha az kalmışsa Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimi de Cumhurbaşkanı seçimi ile birlikte yenilenir. Genel seçime bir yıldan fazla kalmışsa seçilen Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisi seçim tarihine kadar görevine devam eder. Kalan süreyi tamamlayan Cumhurbaşkanı açısından bu süre dönemden sayılmaz. Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerinin yapılacağı tarihte her iki seçim birlikte yapılır. Cumhurbaşkanının hastalık ve yurt dışına çıkma gibi sebeplerle geçici olarak görevinden ayrılması hallerinde, Cumhurbaşkanı yardımcısı Cumhurbaşkanına vekâlet eder ve Cumhurbaşkanına ait yetkileri kullanır

-Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanlar, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olanlar arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanır ve görevden alınır.

-Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanlar, 81 inci maddede yazılı şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisi önünde and içerler. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakan olarak atanırlarsa üyelikleri sona erer.

-Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanlar, Cumhurbaşkanına karşı sorumludur.

-Cumhurbaşkanı yardımcılarını ve bakanlar hakkında görevleriyle ilgili suç işledikleri iddiasıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğunun vereceği önergeyle soruşturma açılması istenebilir.

-Meclis, önergeyi en geç bir ay içinde görüşür ve üye tamsayısının beşte üçünün gizli oyuyla soruşturma açılmasına karar verebilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde, Meclisteki siyasi partilerin, güçleri oranında komisyona verebilecekleri üye sayısının üç katı olarak gösterecekleri adaylar arasından, her siyasi parti için ayrı ayrı ad çekme suretiyle kurulacak on beş kişilik bir komisyon tarafından soruşturma yapılır. Komisyon, soruşturma sonucunu belirten raporunu iki ay içinde Meclis Başkanlığına sunar.

-Soruşturmanın bu sürede bitirilememesi halinde, komisyona bir aylık yeni ve kesin bir süre verilir. Rapor Başkanlığa verildiği tarihten itibaren **on gün** içinde dağıtılır ve dağıtımından itibaren on gün içinde Genel Kurulda görüşülür. Türkiye Büyük Millet Meclisi, üye tamsayısının üçte ikisinin gizli oyuyla Yüce Divana sevk kararı alabilir.

-Yüce Divan yargılaması üç ay içinde tamamlanır, bu sürede tamamlanamazsa bir defaya mahsus olmak üzere üç aylık ek süre verilir, yargılama bu sürede kesin olarak tamamlanır. Bu kişilerin görevde buldukları sürede, görevleriyle ilgili işledikleri iddia edilen suçlar bakımından, görevleri bittikten sonra da beşinci, altıncı ve yedinci fıkra

hükümleri uygulanır.

-Yüce Divanda seçilmeye engel bir suçtan mahkûm edilen Cumhurbaşkanı yardımcısı veya bakanın görevi sona erer. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, görevleriyle ilgili olmayan suçlarda yasama dokunulmazlığına ilişkin hükümlerden yararlanır.

-Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.

Devlet Denetleme Kurulu

-İdarenin hukuka uygunluğunun, düzenli ve verimli şekilde yürütülmesinin ve geliştirilmesinin sağlanması amacıyla, Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulan Devlet Denetleme Kurulu, Cumhurbaşkanının isteği üzerine, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında ve sermayesinin yarısından fazlasına bu kurum ve kuruluşların katıldığı her türlü kuruluşta, kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında, her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşlarında, kamuya yararlı derneklerle vakıflarda, her türlü idari soruşturma, inceleme, araştırma ve denetlemeleri yapar

-Yargı organları, Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır.

-Devlet Denetleme Kurulunun Başkan ve üyeleri, Cumhurbaşkanınca atanır.

-Devlet Denetleme Kurulunun işleyişi, üyelerinin görev süresi ve diğer özlük işleri, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanı seçimlerinin yenilenmesi

-Türkiye Büyük Millet Meclisi, üye tamsayısının beşte üç çoğunluğuyla seçimlerin yenilenmesine karar verebilir. Bu halde Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır. Cumhurbaşkanının seçimlerin yenilenmesine karar vermesi halinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ile Cumhurbaşkanlığı seçimi birlikte yapılır. Cumhurbaşkanının ikinci döneminde Meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde, Cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir. Seçimlerinin birlikte yenilenmesine karar verilen Meclisin ve Cumhurbaşkanının yetki ve görevleri, yeni Meclisin ve Cumhurbaşkanının göreve başlamasına kadar devam eder. Bu şekilde seçilen Meclis ve Cumhurbaşkanının görev süreleri de beş yıldır.

Başkomutanlık ve Genelkurmay Başkanlığı

-Başkomutanlık, Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi varlığından ayrılmaz ve Cumhurbaşkanı tarafından temsil olunur. Milli güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı, Cumhurbaşkanı sorumludur.

-Cumhurbaşkanınca atanan Genelkurmay Başkanı; Silahlı Kuvvetlerin komutanı olup, savaşta Başkomutanlık görevlerini Cumhurbaşkanlığı namına yerine getirir.

Milli Güvenlik Kurulu

-Millî Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, Cumhurbaşkanı yardımcıları, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri komutanlarından kurulur. Gündemin özelliğine göre Kurul toplantılarına ilgili bakan ve kişiler çağrılıp görüşleri alınabilir.

-Millî Güvenlik Kurulu; Devletin millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili alınan tavsiye kararları ve gerekli koordinasyonun sağlanması konusundaki görüşlerini Cumhurbaşkanına bildirir. Kurulun, Devletin varlığı ve bağımsızlığı, ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği, toplumun huzur ve güvenliğinin korunması hususunda alınmasını zorunlu gördüğü tedbirlere ait kararlar Cumhurbaşkanınca değerlendirilir.

-Milli Güvenlik Kurulunun gündemi; Cumhurbaşkanı yardımcıları ve Genelkurmay Başkanının önerileri dikkate alınarak Cumhurbaşkanınca düzenlenir.

-Cumhurbaşkanı katılmadığı zamanlar Milli Güvenlik Kurulu Cumhurbaşkanı yardımcısının başkanlığında toplanır.

-Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin teşkilatı ve görevleri Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.

OLAĞANÜSTÜ HAL YÖNETİMİ

-Cumhurbaşkanı; savaş, savaşı gerektirecek bir durumun baş göstermesi, seferberlik, ayaklanma, vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma, ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması, anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin ortaya çıkması, şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması, tabii afet veya tehlikeli salgın hastalık ya da ağır ekonomik bunalımın ortaya çıkması hallerinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir. Olağanüstü hal ilanı kararı, verildiği gün Resmî Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur.

-Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise derhal toplantıya çağırılır; Meclis gerekli gördüğü takdirde olağanüstü halin süresini kısaltabilir, uzatabilir veya olağanüstü hali kaldırabilir.

-Cumhurbaşkanının talebiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi her defasında dört ay geçmemek üzere süreyi uzatabilir. Savaş hallerinde bu dört aylık süre aranmaz. Olağanüstü hallerde vatandaşlar için getirilecek para, mal ve çalışma yükümlülükleri ile 15 inci maddedeki ilkeler doğrultusunda temel hak ve hürriyetlerin nasıl sınırlandıracağı veya geçici olarak durdurulacağı, hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği kanunla düzenlenir.

-Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, 104 üncü maddenin 17. fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen sınırlamalara tabi olmaksızın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Kanun hükmündeki bu kararnameler Resmî Gazetede yayımlanır, aynı gün Meclis onayına sunulur. Savaş ve mücbir se-

beplerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hâli hariç olmak üzere; olağanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri üç ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve karara bağlanır. Aksi halde olağanüstü hallerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi kendiliğinden yürürlükten kalkar.

YARGI

Mahkemelerin kuruluşu

-Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir. -Disiplin mahkemeleri dışında askerî mahkemeler kurulamaz. Ancak savaş halinde, asker kişilerin görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askerî mahkemeler kurulabilir.

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu

-Anayasa Mahkemesi 15 üyeden kurulur.

-Türkiye Büyük Millet Meclisi; iki üyeyi Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından, her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden, bir üyeyi ise baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday içinden yapacağı gizli oylamayla seçer. Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak bu seçimde, her boş üyelik için ilk oylamada üye tam sayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü oylama yapılır; üçüncü oylamada en fazla oy alan aday üye seçilmiş olur. Cumhurbaşkanı; üç üyeyi Yargıtay, iki üyeyi Danıştay genel kurullarınca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden; en az ikisi hukukçu olmak üzere üç üyeyi Yükseköğretim Kurulunun kendi üyesi olmayan yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden; dört üyeyi üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile en az beş yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından seçer.

-Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay genel kurulları ile Yükseköğretim Kurulundan Anayasa Mahkemesi üyeliğine aday göstermek için yapılacak seçimlerde, her boş üyelik için, en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır. Baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday için yapılacak seçimde) en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır

-Anayasa Mahkemesine üye seçilebilmek için, 45 yaşın doldurulmuş olması kaydıyla; yükseköğretim kurumları öğretim üyelerinin profesör veya doçent unvanını kazanmış, avukatların en az yirmi yıl fiilen avukatlık yapmış, üst kademe yöneticilerinin yükseköğrenim görmüş ve en az yirmi yıl kamu hizmetinde fiilen çalışmış, birinci sınıf hâkim ve savcılarının adaylık dahil en az yirmi yıl çalışmış olması şarttır. Anayasa Mahkemesi üyeleri arasından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile dört yıl için bir Başkan ve iki başkanvekili seçilir. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler. Anayasa Mahkemesi üyeleri aslî görevleri dışında Resmî veya özel hiçbir görev alamazlar.

Anayasa Mahkemesinin Görev ve yetkileri

-Anayasa Mahkemesi, kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler ve bireysel başvuruları karara bağlar.

-Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler. Ancak, olağanüstü hallerde ve savaş hallerinde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz.

-Kanunların şekil bakımından denetlenmesi, son oylamanın, öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı; Anayasa değişikliklerinde ise, teklif ve oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı hususları ile sınırlıdır. Şekil bakımından denetleme, Cumhurbaşkanınca veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin beşte biri tarafından istenebilir. Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren on gün geçtikten sonra, şekil bozukluğuna dayalı iptal davası açılmaz; def'i yoluyla da ileri sürülemez.

-Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.

-Bireysel başvuruda, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz.

-Bireysel başvuruya ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir. Anayasa Mahkemesi Cumhurbaşkanını, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını, Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay Başkan ve üyelerini, Başsavcılarını, Cumhuriyet Başsavcısı vekilini, Hakimler ve Savcılar Kurulu ve Sayıştay Başkan ve üyelerini görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla yargılar.

-Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları da görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanırlar.

-Yüce Divanda, savcılık görevini Cumhuriyet Başsavcısı veya Cumhuriyet Başsavcısı vekili yapar.

-Yüce Divan kararlarına karşı yeniden inceleme başvurusu yapılabilir. Genel Kurul yeniden inceleme sonucunda verdiği kararlar kesindir.

Anayasa Mahkemesinin Çalışma ve yargılama usulü

-Anayasa Mahkemesi, iki bölüm ve Genel Kurul halinde çalışır.

-Bölümler, başkanvekili başkanlığında dört üyenin katılımıyla toplanır.

-Genel Kurul, Mahkeme Başkanının veya Başkanın belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında en az on üye ile toplanır. Bölümler ve Genel Kurul, kararlarını salt çoğunlukla alır. Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik incelemesi için komisyonlar oluşturulabilir.

-Siyasî partilere ilişkin dava ve başvurulara, iptal ve itiraz davaları ile Yüce Divan sıfatıyla yürütülecek yargılamalara Genel Kurulca bakılır, bireysel başvurular ise bölümlerce karara bağlanır.

-Anayasa değişikliğinde iptale, siyasî partilerin kapatılmasına ya da Devlet yardımından yoksun bırakılmasına karar verilebilmesi için toplantıya katılan üyelerin üçte iki oy çokluğu şarttır. Şekil bozukluğuna dayalı iptal davaları Anayasa Mahkemesince öncelikle incelenip karara bağlanır.

-Anayasa Mahkemesinin kuruluşu, Genel Kurul ve bölümlerin yargılama usulleri, Başkan, başkanvekilleri ve üyelerin disiplin işleri kanunla; Mahkemenin çalışma esasları, bölüm ve komisyonların oluşumu ve işbölümü kendi yapacağı içtüzükle düzenlenir.

-Anayasa Mahkemesi Yüce Divan sıfatıyla baktığı davalar dışında kalan işleri dosya üzerinde inceler. Ancak, bireysel başvurularda duruşma yapılmasına karar verilebilir. Mahkeme ayrıca, gerekli gördüğü hallerde sözlü açıklamalarını dinlemek üzere ilgilileri ve konu üzerinde bilgisi olanları çağırabilir ve siyasî partilerin kapatılmasına ilişkin davalarda, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra kapatılması istenen siyasî partinin genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilin savunmasını dinler.

İptal davası

-Kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açabilme hakkı, Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir.

İptal Davası açma süresi

-Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı, iptali istenen kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya içtüzüğün Resmî Gazetede yayımlanmasından başlayarak altmış gün sonra düşer.

Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi

-Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.

-Mahkeme, Anayasaya aykırılık iddiasını ciddi görmezse bu iddia, temyiz merciince esas hükümle birlikte karara bağlanır.

-Anayasa Mahkemesi, işin kendisine gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse, mahkeme buna uymak zorundadır. Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede

yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz.

Anayasa Mahkemesinin kararları

-Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir. İptal kararları gerekçesi yazılmadan açıklanamaz. Anayasa Mahkemesi bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez

-Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.

-İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğu dolduracak kanun teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar.

-İptal kararları geriye yürümez.

-Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar.

Yargıtay

-Yargıtay, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.

-Yargıtay üyeleri, birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hakim ve Cumhuriyet savcılar ile bu meslekten sayılanlar arasından Hakimler ve Savcılar Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ile ve gizli oyla seçilir.

-Yargıtay Birinci Başkanı, birinci başkanvekilleri ve daire başkanları kendi üyeleri arasından Yargıtay Genel Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ve gizli oyla dört yıl için seçilirler; süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

-Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcı vekili, Yargıtay Genel Kurulunun kendi üyeleri arasından gizli oyla belirleyeceği beşer aday arasından Cumhurbaşkanı tarafından dört yıl için seçilirler. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

-Yargıtayın kuruluşu, işleyişi, Başkan, başkanvekilleri, daire başkanları ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcı vekilinin nitelikleri ve seçim usulleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.

Danıştay

-Danıştay, idari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.

-Danıştay, davaları görmek, kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleş-

meleri hakkında iki ay içinde düşüncesini bildirmek, idari uyuşmazlıkları çözmek ve kanunla gösterilen diğer işleri yapmakla görevlidir.

-Danıştay üyelerinin dörtte üçü, birinci sınıf idari yargı hakim ve savcılar ile bu meslekten sayılanlar arasından Hakimler ve Savcılar Kurulu; dörtte biri, nitelikleri kanunda belirtilen görevliler arasından Cumhurbaşkanı; tarafından seçilir.

-Danıştay Başkanı, Başsavcı, başkanvekilleri ve daire başkanları, kendi üyeleri arasından Danıştay Genel Kurulunca üye tamsayısının salt çoğunluğu ve gizli oyla dört yıl için seçilirler. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

-Danıştay'ın, kuruluşu, işleyişi, Başkan, Başsavcı, başkanvekilleri, daire başkanları ile üyelerinin nitelikleri ve seçim usulleri, idari yargının özelliği, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.

Uyuşmazlık Mahkemesi

-Uyuşmazlık Mahkemesi adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkilidir.

-Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluşu, üyelerinin nitelikleri ve seçimleri ile işleyişi kanunla düzenlenir. Bu mahkemenin Başkanlığını Anayasa Mahkemesince, kendi üyeleri arasından görevlendirilen üye yapar. Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesinin kararı esas alınır.

Hakimler ve Savcılar Kurulu

-Hâkimler ve Savcılar Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar.

-Hâkimler ve Savcılar Kurulu onüç üyeden oluşur; iki daire halinde çalışır.

-Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabî üyesidir.

-Kurulun, üç üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcılar arasından, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idari yargı hâkim ve savcılar arasından Cumhurbaşkanı; üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir.

-Öğretim üyeleri ile avukatlar arasından seçilen üyelere, en az birinin öğretim üyesi ve en az birinin de avukat olması zorunludur.

-Kurulun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilecek üyeliklerine ilişkin başvurular, Meclis Başkanlığına yapılır. Başkanlık, başvuruları Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderir.

-Komisyon her bir üyelik için üç aday, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada aday belirleme işleminin sonuçlandırılmaması halinde ikinci

oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da aday belirlenemediği takdirde, her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile aday belirleme işlemi tamamlanır.

-Türkiye Büyük Millet Meclisi, Komisyon tarafından belirlenen adaylar arasından, her bir üye için ayrı ayrı gizli oyla seçim yapar. Birinci oylamada üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu; bu oylamada seçimin sonuçlandırılmaması halinde, ikinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. İkinci oylamada da üye seçilemediği takdirde en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile üye seçimi tamamlanır.

-Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilir.

-Kurul üyeliği seçimi, üyelerin görev süresinin dolmasından önceki otuz gün içinde yapılır.

-Seçilen üyelerin görev süreleri dolmadan Kurul üyeliğinin boşalması durumunda, boşalmayı takip eden otuz gün içinde, yeni üyelerin seçimi yapılır. Kurulun, Adalet Bakanı ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı dışındaki üyeleri, görevlerinin devamı süresince; kanunda belirlenenler dışında başka bir görev alamazlar veya Kurul tarafından başka bir göreve atanamaz ve seçilemezler.

-Kurulun yönetimi ve temsili Kurul Başkanına aittir. Kurul Başkanı dairelerin çalışmalarına katılamaz. Kurul, kendi üyeleri arasından daire başkanlarını ve daire başkanlarından birini de başkanvekili olarak seçer. Başkan, yetkilerinden bir kısmını başkanvekiline devredebilir.

-Kurul, adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, yükselme ve birinci sınıfa ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma işlemlerini yapar; Adalet Bakanlığının, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlar; ayrıca, Anayasa ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirir.

-Hâkim ve savcıların görevlerini; kanun ve diğer mevzuata (hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleme; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemleri, ilgili dairenin teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Kurulu Başkanının oluru ile Kurul müfettişlerine yaptırılır. Soruşturma ve inceleme işlemleri, hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırılabilir.

-Kurulun meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararlarına karşı yargı mercilerine başvurulamaz.

-Kurula bağlı Genel Sekreterlik kurulur.

-Genel Sekreter, birinci sınıf hâkim ve savcılardan Kurulun teklif ettiği üç aday arasından Kurul Başkanı tarafından atanır.

-Kurul müfettişleri ile Kurulda geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcılar, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Kurula aittir.

-Adalet Bakanlığının merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarında geçici veya sürekli olarak çalıştırılacak hâkim ve savcılar ile adalet müfettişlerini ve hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçileri, muvafakatlerini alarak atama yetkisi Adalet Bakanına aittir.

-Kurul üyelerinin seçimi, dairelerin oluşumu ve işbölümü, Kurulun ve dairelerin görevleri, toplantı ve karar yeter sayıları, çalışma usul ve esasları, dairelerin karar ve işlemlerine karşı yapılacak itirazlar ve bunların incelenmesi usulü ile Genel Sekreterliğin kuruluş ve görevleri kanunla düzenlenir.

MALİ VE EKONOMİK HÜKÜMLER

Bütçe ve kesin hesap

-Kamu idarelerinin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır.

-Malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir.

-Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.

-Cumhurbaşkanı bütçe kanun teklifini, malî yılbaşından en az yetmiş beş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

-Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür.

-Komisyonun elli beş gün içinde kabul edeceği metin Genel Kurulda görüşülür ve malî yılbaşına kadar karara bağlanır.

-Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır.

-Geçici bütçe kanununun da çıkarılmaması durumunda, yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirilme oranına göre artırılarak uygulanır.

-Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini her bütçenin görüşülmesi sırasında açıklarlar, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar.

-Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önerileri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır.

-Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir.

-Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle aşılabileceğine dair bütçe kanununa hüküm konulamaz.

-Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur.

-Merkezî yönetim kesin hesap kanunu teklifi, ilgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak en geç altı ay sonra Cumhurbaşkanlığı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

-Sayıştay genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesin hesap kanun teklifinin verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Meclise sunar.

-Kesin hesap kanunu teklifi ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştay'ca sonuçlandırılmamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve bunların karara bağlandığı anlamına gelmez.

-Kesin hesap kanunu teklifi, yeni yıl bütçe kanunu teklifiyle birlikte görüşülür ve karara bağlanır.

Planlama; Ekonomik ve Sosyal Konsey

-Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, özellikle sanayi ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde hızla gelişmesini, ülke kaynaklarının döküm ve değerlendirilmesini yaparak verimli şekilde kullanılmasını planlamak, bu amaçla gerekli teşkilatı kurmak Devletin görevidir.

-Planda milli tasarrufu ve üretimi artırıcı, fiyatlarda istikrar ve dış ödemelerde dengeyi sağlayıcı, yatırım ve istihdamı geliştirici tedbirler öngörülür; yatırımlarda toplum yararları ve gerekleri gözetilir; kaynakların verimli şekilde kullanılması hedef alınır.

-Kalkınma girişimleri, bu plana göre gerçekleştirilir.

-Kalkınma planlarının hazırlanmasına, Türkiye Büyük Millet Meclisince onaylanmasına, uygulanmasına, değiştirilmesine ve bütünlüğünü bozacak değişikliklerin önlenmesine ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

-Ekonomik ve sosyal politikaların oluşturulmasında Cumhurbaşkanına istişarî nitelikte görüş bildirmek amacıyla Ekonomik ve Sosyal Konsey kurulur.

-Ekonomik ve Sosyal Konseyin kuruluş ve işleyişi kanunla düzenlenir.

İDARE HUKUKUNDAKİ DEĞİŞİKLİKLER

İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği

-İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.

-İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.

-Kamu tüzelkişiliği, ancak kanunla veya **Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle** kurulur.

Yönetmelikler

-Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler.

-Hangi yönetmeliklerin Resmî Gazetede yayımlanacağı kanunda belirtilir.

Yargı yolu

-İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.

-Kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülebilir.

-Milletlerarası tahkime ancak yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklar için gidilebilir.

-Yüksek Askerî Şûranın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır.

-İdari işlemlere karşı açılacak davalarda süre, yazılı bildirim tarihinden başlar.

-Yargı yetkisi, idarî eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi şeklinde kullanılamaz.

-Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı verilemez.

-İdari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe gösterilerek yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir.

-Kanun, olağanüstü hallerde seferberlik ve savaş halinde ayrıca milli güvenlik, kamu düzeni, genel sağlık nedenleri ile yürütmenin durdurulması kararı verilmesini sınırlandırabilir.

-İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür.

Mahalli idareler

-Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir. Mahalli

idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.

-Mahalli idarelerin seçimleri, 67 nci maddedeki esaslara göre beş yılda bir yapılır.

-Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir.

-Mahalli idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir.

-Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir.

-Mahalli idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında Cumhurbaşkanının izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.

Yükseköğretim üst kuruluşları

-Yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim - öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirilmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile Yükseköğretim Kurulu kurulur.

-Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler tarafından seçilen ve sayıları, nitelikleri, seçme usulleri kanunla belirlenen adaylar arasından rektörlük ve öğretim üyeliğinde başarılı hizmet yapmış profesörlere öncelik vermek sureti ile Cumhurbaşkanınca atanan üyeler ve Cumhurbaşkanınca doğrudan doğruya seçilen üyelerden kurulur.

-Kurulun teşkilatı, görev, yetki, sorumluluğu ve çalışma esasları kanunla düzenlenir.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

-Atatürkçü düşüncüyü, Atatürk ilke ve inkılaplarını, Türk kültürünü, Türk tarihini ve Türk dilini bilimsel yoldan araştırmak, tanıtmak ve yaymak ve yayınlar yapmak amacıyla; Atatürk'ün manevi himayelerinde, Cumhurbaşkanının gözetim ve desteğinde, Cumhurbaşkanının görevlendireceği bakana bağlı; Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezinden oluşan, kamu tüzel kişiliğine sahip "Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu" kurulur.

-Türk Dil Kurumu ile Türk Tarih Kurumu için Atatürk'ün vasiyetnamesinde belirtilen mali menfaatler saklı olup kendilerine tahsis edilir. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun; kuruluşu, organları, çalışma usulleri ve özlük işleri ile kuruluşuna dahil kurumlar üzerindeki yetkileri kanunla düzenlenir.

Kanunsuz emir

-Kamu hizmetlerinde herhangi bir sıfat ve suretle çalışmakta olan kimse, üstünden aldığı emri, yönetmelik, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, kanun veya Anayasa hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Ancak, üstü emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilirse, emir yerine getirilir; bu halde, emri yerine getiren sorumlu olmaz.

-Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz. Askeri hizmetlerin görülmesi ve acele hallerde kamu düzeni ve kamu güvenliğinin korunması için kanunla gösterilen istisnalar saklıdır.

5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ KONTROL KANUNU KAPSAMINDAKİ KAMU İDARELERİ

(I) SAYILI CETVEL

GENEL BÜTÇE KAPSAMINDAKİ KAMU İDARELERİ

- 1) Türkiye Büyük Millet Meclisi
- 2) Cumhurbaşkanlığı
- 3) (...)(10)
- 4) Anayasa Mahkemesi
- 5) Yargıtay
- 6) Danıştay
- 7) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu(4)
- 8) Sayıştay
- 9) Adalet Bakanlığı
- 10) Millî Savunma Bakanlığı
- 11) İçişleri Bakanlığı
- 12) Dışişleri Bakanlığı
- 13) Maliye Bakanlığı(9)(12)
- 14) Millî Eğitim Bakanlığı
- 15) (...)(8)
- 16) Sağlık Bakanlığı
- 17) (Değişik: 26/9/2011-KHK-655/44 md.) Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı(9)(13)
- 18) (...)(8)
- 19) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı(9)(14)
- 20) (...)(8)
- 21) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

- 22) Kültür ve Turizm Bakanlığı
- 21) (...)(8)
- 24) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı(8) (9)(14)
- 25) (...)(8)(9)(15)
- 26) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı(8)(9)(16)
- 27) evre ve Şehircilik Bakanlığı(8)
- 28) Ekonomi Bakanlığı(8)
- 29) Gençlik ve Spor Bakanlığı(8)
- 30) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı(8)(9)(17)
- 31) Gümrük ve Ticaret Bakanlığı(8)(9)(18)
- 32) (...)(8)(9)(15)
- 33) Orman ve Su İŞleri Bakanlığı(8)(9)(17)
- 34) Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği
- 35) Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı(11)
- 36) Jandarma Genel Komutanlığı
- 37) Sahil Güvenlik Komutanlığı
- 38) Emniyet Genel Müdürlüğü
- 39) Diyanet İŞleri Başkanlığı
- 40) Hazine MüsteŐarlıđı(12)
- 41) (Mülga: 26/9/2011-KHK-655/44 md.)
- 42) Kamu Düzeni ve Güvenliği MüsteŐarlıđı(5)
- 43) BaŐbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu
- 44) Devlet Personel Başkanlığı
- 45) Türkiye İstatistik Kurumu(6)
- 46) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı(6)
- 47) Gelir İdaresi Başkanlığı
- 48) (Mülga: 11/10/2011-KHK-662/58 md.)
- 49) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü
- 50) Meteoroloji Genel Müdürlüğü(7)
- 51) (Mülga: 11/10/2011-KHK-662/58 md.)
- 52) Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü
- 53) (Ek: 11/10/2011-KHK-663/58 md.; Mülga: 15/8/2017-KHK-694/203 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/189 md.)
- 54) (Ek: 11/10/2011-KHK-663/58 md.; Mülga: 15/8/2017-KHK-694/203 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/189 md.)
- 55) (Ek:4/4/2013-6458/123) G İdaresi Genel Müdürlüğü
- 56)Avrupa Birliği Başkanlığı

(II) SAYILI CETVEL

ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER

A) YÜKSEKÖĞRETİM KURULU, ÜNİVERSİTELER VE YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜLERİ

- 1) Yükseköğretim Kurulu
- 2) (Değişik: 17/2/2011-6114/11 md.) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı
- 3) İstanbul Üniversitesi
- 4) İstanbul Teknik Üniversitesi
- 5) Ankara Üniversitesi
- 6) Karadeniz Teknik Üniversitesi
- 7) Ege Üniversitesi
- 8) Atatürk Üniversitesi
- 9) Orta Doğu Teknik Üniversitesi
- 10) Hacettepe Üniversitesi
- 11) Boğaziçi Üniversitesi
- 12) Dicle Üniversitesi
- 13) Çukurova Üniversitesi
- 14) Anadolu Üniversitesi
- 15) (Değişik: 9/5/2018-7141/10 md.) Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
- 16) İnönü Üniversitesi
- 17) Fırat Üniversitesi
- 18) Ondokuz Mayıs Üniversitesi
- 19) Selçuk Üniversitesi
- 20) (Değişik: 9/5/2018-7141/10 md.) Bursa Uludağ Üniversitesi
- 21) Erciyes Üniversitesi
- 22) Akdeniz Üniversitesi
- 23) Dokuz Eylül Üniversitesi
- 24) Gazi Üniversitesi
- 25) Marmara Üniversitesi
- 26) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
- 27) Trakya Üniversitesi
- 28) Yıldız Teknik Üniversitesi
- 29) (Değişik: 18/6/2017-7033/81 md.) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
- 30) Gaziantep Üniversitesi
- 31) (Değişik: 9/5/2018-7141/10 md.) Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

- 32) (Değişik: 9/5/2018-7141/10 md.) Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
- 33) Afyon Kocatepe Üniversitesi
- 34) Balıkesir Üniversitesi
- 35) (Değişik: 20/8/2016-6745/22 md.) Manisa Celal Bayar Üniversitesi
- 36) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
- 37) (Değişik: 9/5/2018-7141/10 md.) Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
- 38) (Değişik: 9/5/2018-7141/10 md.) Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
- 39) (Değişik: 21/10/2014-6562/4 md.) Gebze Teknik Üniversitesi
- 40) Harran Üniversitesi
- 41) İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü
- 42) Kafkas Üniversitesi
- 43) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
- 44) Kırıkkale Üniversitesi
- 45) Kocaeli Üniversitesi
- 46) Mersin Üniversitesi
- 47) (Ek: 16/5/2012-6307/4 md.) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
- 48) (Değişik: 9/5/2018-7141/10 md.) Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
- 49) (Değişik: 18/6/2017-7033/81 md.) Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
- 50) Pamukkale Üniversitesi
- 51) Sakarya Üniversitesi
- 52) Süleyman Demirel Üniversitesi
- 53) (Değişik: 9/5/2018-7141/10 md.) Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
- 54) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
- 55) Galatasaray Üniversitesi
- 56) (Ek: 1/3/2006-5467/5 md.; Değişik: 9/5/2018-7141/10 md.) Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
- 57) (Ek: 1/3/2006-5467/5 md.) Kastamonu Üniversitesi
- 58) (Ek: 1/3/2006-5467/5 md.) Düzce Üniversitesi
- 59) (Ek: 1/3/2006-5467/5 md.; Değişik: 9/5/2018-7141/10 md.) Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- 60) (Ek: 1/3/2006-5467/5 md.) Uşak Üniversitesi
- 61) (Ek: 1/3/2006-5467/5 md.; Değişik: 30/3/2012-6287/22 md.) Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
- 62) (Ek: 1/3/2006-5467/5 md.; Değişik: 9/5/2018-7141/10 md.) Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
- 63) (Ek: 1/3/2006-5467/5 md. ; Değişik: 9/5/2018-7141/10 md.) Erzincan Binali

Yıldırım Üniversitesi

64) (Ek: 1/3/2006-5467/5 md.) Aksaray Üniversitesi

65) (Ek: 1/3/2006-5467/5 md.) Giresun Üniversitesi

66) (Ek: 1/3/2006-5467/5 md.) Hitit Üniversitesi

67) (Ek: 1/3/2006-5467/5 md. ; Değişik: 9/5/2018-7141/10 md.) Yozgat Bozok Üniversitesi

68) (Ek: 1/3/2006-5467/5 md.) Adıyaman Üniversitesi

69) (Ek: 1/3/2006-5467/5 md.) Ordu Üniversitesi

70) (Ek: 1/3/2006-5467/5 md.) Amasya Üniversitesi

71) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.) Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

72) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.) Ağrı Dağı Üniversitesi(1)

73) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.) Sinop Üniversitesi

74) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.) Siirt Üniversitesi

75) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.; Değişik: 30/10/2013-6501/3 md.) Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

76) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.) Karabük Üniversitesi

77) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.) Kilis 7 Aralık Üniversitesi

78) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.) Çankırı Karatekin Üniversitesi

79) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.) Artvin Çoruh Üniversitesi

80) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.; Değişik: 19/4/2012-6296/4 md.) Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

81) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.) Bitlis Eren Üniversitesi

82) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.) Kırklareli Üniversitesi

83) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.) Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

84) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.) Bingöl Üniversitesi

85) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.) Muş Alparslan Üniversitesi

86) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.) Mardin Artuklu Üniversitesi

87) (Ek: 17/5/2007-5662/9 md.) Batman Üniversitesi

88) (Ek: 22/5/2008-5765/3 md.) Ardahan Üniversitesi

89) (Ek: 22/5/2008-5765/3 md.) Bartın Üniversitesi

90) (Ek: 22/5/2008-5765/3 md.) Bayburt Üniversitesi

91) (Ek: 22/5/2008-5765/3 md.) Gümüşhane Üniversitesi

92) (Ek: 22/5/2008-5765/3 md.) Hakkari Üniversitesi

93) (Ek: 22/5/2008-5765/3 md.) Iğdır Üniversitesi

94) (Ek: 22/5/2008-5765/3 md.) Şırnak Üniversitesi

95) (Ek: 22/5/2008-5765/3 md.; Değişik: 20/8/2016-6745/22 md.) Munzur Üniversitesi

- 96) (Ek: 22/5/2008-5765/3 md.) Yalova Üniversitesi
- 97) (Ek: 1/4/2010-5979/4 md.) Türk-Alman Üniversitesi
- 98) (Ek: 14/7/2010-6005/2 md.; Değişik: 20/8/2016-6745/22 md.) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
- 99) (Ek: 14/7/2010-6005/2 md.) Bursa Teknik Üniversitesi
- 100) (Ek: 14/7/2010-6005/2 md.) İstanbul Medeniyet Üniversitesi
- 101) (Ek: 14/7/2010-6005/2 md.) İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
- 102) (Ek: 14/7/2010-6005/2 md.; Değişik: 30/3/2012-6287/22 md.) Necmettin Erbakan Üniversitesi
- 103) (Ek: 14/7/2010-6005/2 md.; Değişik: 30/3/2012-6287/22 md.) Abdullah Gül Üniversitesi
- 104) (Ek: 14/7/2010-6005/2 md.) Erzurum Teknik Üniversitesi
- 105) (Ek: 31/3/2011-6218/2 md.) Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
- 106) (Ek: 22/1/2013-6410/5 md.) Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
- 107) (Ek: 27/3/2015-6639/6 md.) Sağlık Bilimleri Üniversitesi
- 108) (Ek: 31/3/2015-6640/7 md.) Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
- 109) (Ek: 31/3/2015-6640/7 md.) İskenderun Teknik Üniversitesi
- 110) (Ek: 31/3/2015-6640/7 md.) Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
- 111) (Ek: 1/4/2015-6641/6 md.) Türkiye Uluslararası İslam, Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
- 112) (Ek: 20/8/2016-6745/22 md.) İzmir Bakırçay Üniversitesi
- 113) (Ek: 20/8/2016-6745/22 md.) İzmir Demokrasi Üniversitesi
- 114) (Ek: 18/6/2017-7033/81 md.) Yükseköğretim Kalite Kurulu
- 115) (Ek: 18/6/2017-7033/81 md.; Değişik: 6/12/2017-7063/6 md.) Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi
- 116) (Ek: 9/5/2018-7141/10 md.) Gaziantep Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
- 117) (Ek: 9/5/2018-7141/10 md.) Konya Teknik Üniversitesi
- 118) (Ek: 9/5/2018-7141/10 md.) Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
- 119) (Ek: 9/5/2018-7141/10 md.) Malatya Turgut Özal Üniversitesi
- 120) (Ek: 9/5/2018-7141/10 md.) İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
- 121) (Ek: 9/5/2018-7141/10 md.) Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
- 122) (Ek: 9/5/2018-7141/10 md.) Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
- 123) (Ek: 9/5/2018-7141/10 md.) Samsun Üniversitesi
- 124) (Ek: 9/5/2018-7141/10 md.) Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
- 125) (Ek: 9/5/2018-7141/10 md.) Tarsus Üniversitesi
- 126) (Ek: 9/5/2018-7141/10 md.) Trabzon Üniversitesi

- 127) (Ek: 9/5/2018-7141/10 md.) Kayseri Üniversitesi
128) (Ek: 9/5/2018-7141/10 md.) Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi
129) (Ek: 9/5/2018-7141/10 md.) Eskişehir Teknik Üniversitesi
130) (Ek: 9/5/2018-7141/10 md.) Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
131) (Ek: 9/5/2018-7141/10 md.) Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi

B) ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER İDARELER

- 1) (Değişik: 2/7/2018-KHK-703/215 md.) Savunma Sanayi Başkanlığı
2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
3) (Ek: 25/6/2009-5917/47 md.) Atatürk Araştırma Merkezi(1)
4) (Ek: 25/6/2009-5917/47 md.) Atatürk Kültür Merkezi(1)
5) (Ek: 25/6/2009-5917/47 md.) Türk Dil Kurumu(1)
6) (Ek: 25/6/2009-5917/47 md.) Türk Tarih Kurumu(1)
7) Türkiye ve Orta-Doğu Amme İdaresi Enstitüsü
8) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
9) Türkiye Bilimler Akademisi
10) Türkiye Adalet Akademisi
11) Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu
12) (Ek: 25/6/2010-6001/43 md.) Karayolları Genel Müdürlüğü(2)
13) (Değişik: 6/3/2011-KHK-643/13 md.) Spor Genel Müdürlüğü
14) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü
15) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü
16) (Ek: 1/7/2006-5538/19 md.) Orman Genel Müdürlüğü(3)
17) Vakıflar Genel Müdürlüğü
18) (Değişik: 11/10/2011-KHK-663/58 md.) Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü
19) (Mülga: 11/10/2011-KHK-662/58 md.)
20) Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
21) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü
22) Türk Akreditasyon Kurumu
23) Türk Standartları Enstitüsü
24) (Mülga: 8/8/2011-KHK-649/60 md.)
25) (Değişik: 22/12/2016-6769/188 md.) Türk Patent ve Marka Kurumu
26) Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü
27) Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
28) Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

- 29) (Mülga: 6/3/2011-643-KHK/13 md.)
30) (Ek: 24/10/2011-KHK-656/20 md.) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
31) (Mülga: 8/8/2011-648-KHK/19 md.)
32) GAP Bölge Kalkınma İdaresi
33) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
34) (Ek: 28/9/2006-5548/36 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 25/12/2008 tarihli ve E.: 2006/140, K.: 2008/185 sayılı Kararı ile; Yeniden düzenleme: 14/6/2012-6328/35 md.)(1)
Kamu Denetçiliği Kurumu
35) Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu(1)
36) (Ek: 21/9/2006-5544/31 md.) Meslekî Yeterlilik Kurumu(1)
37) (Ek: 24/3/2010-5978/30 md.) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
38) (Ek: 28/12/2010-6093/14 md.) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı
39) (Ek: 6/3/2011-KHK-643/13 md.) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
40) (Ek: 6/3/2011-KHK-643/13 md.) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
41) (Ek: 8/8/2011-KHK-649/60 md.) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
42) (Ek: 11/10/2011-KHK-662/58 md.) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
43) (Ek: 10/10/2011-KHK-658/12 md.) Türkiye Su Enstitüsü
44) (Ek: 11/10/2011-KHK-663/58 md.) Türkiye İlaç ve Tıbbî Cihaz Kurumu
45) (Ek: 21/6/2012-6332/22 md.; Değişik: 6/4/2016-6701/28 md.) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
46) (Ek: 19/11/2014-6569/40 md.) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı
47) (Ek: 1/11/2017-7060/13 md.) Helal Akreditasyon Kurumu
48)Nadir Toprak Elementleri Araştırma Enstitüsü
49)Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü

(III) SAYILI CETVEL

DÜZENLEYİCİ VE DENETLEYİCİ KURUMLAR

- 1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
- 2) (Değişik: 25/6/2009-5917/47 md.) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
- 3) Sermaye Piyasası Kurulu
- 4) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
- 5) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu

- 6) Kamu İhale Kurumu
- 7) Rekabet Kurumu
- 8) (Mülga: 20/11/2017-KHK-696/135 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7079/123 md.)
- 9) (Ek: 26/9/2011-KHK-660/32 md.) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
- 10) (Ek: 24/3/2016-6698/30 md.) Kişisel Verileri Koruma Kurumu
- 11) Nükleer Düzenleme Kurumu

(IV) SAYILI CETVEL

SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARI

- 1- Sosyal Güvenlik Kurumu
- 2- Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü

CUMHURBAŞKANLIĞINA BAĞLI KURUM VE KURULUŞLAR

- Devlet Arşivleri Başkanlığı
- Devlet Denetleme Kurulu
- Diyanet İşleri Başkanlığı
- ~~-Genelkurmay Başkanlığı~~
- İletişim Başkanlığı
- Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği
- Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı
- Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı
- Savunma Sanayi Başkanlığı
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı
- Türkiye Varlık Fonu

CUMHURBAŞKANLIĞI MAKAMI

- Cumhurbaşkanı
- Cumhurbaşkanı özel Kalem Müdürlüğü
- Cumhurbaşkanı Başdanışmanı ve Danışmanı
- Özel Temsilci

BAKANLIKLARA BAĞLI, İLGİLİ, İLİŞKİLİ KURUM VE KURULUŞLAR İLE DİĞER KURUM KURULUŞLARIN TEŞKİLATI HAKKINDA

KALKINMA AJANSLARI

1) Kalkınma Ajanslarının bölgeler esas alınarak kurulması, ajans merkezinin bulunacağı il ekli listede belirtilen bölgelerin yeniden düzenlenmesi ve kaldırılması **Cumhurbaşkanı kararı** ile olur.

2) **Kamu tüzel kişiliği** haiz ajanslar, cumhurbaşkanlığı kararnamesinde düzenlenmemiş bütün işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tabidir.

3)Ajansların ulusal düzeyde koordinasyonundan **sanayi ve teknoloji bakanlığı** sorumludur.

4)Ajansın teşkilat yapısı 4 birimden oluşur;

a)Kalkınma kurulu

b)Yönetim kurulu. Ajansın karar organıdır.

c)Genel sekreterlik. Ajansın icra organıdır.

ç)Yatırım destek ofisleri

5)Ajansın yıllık personel giderleri toplamı gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin %15'ini aşamaz.

6)Ajansların dış denetiminde; İçişleri Bakanlığı ve Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca müştereken belirlenecek esas usullere göre ajansın her türlü hesap işlemleri, yönetim kurulu tarafından her yıl en geç mart ayında ve gerekli görülen hallerde her zaman sermaye piyasası kurulu mevzuatına göre kurulmuş bağımsız denetim kuruluşlarına inceletilir. Bağımsız dış denetim kuruluşları, hazırladıkları raporu eş zamanlı olarak içişleri bakanlığı ve sanayi ve teknoloji bakanlığına sunar.

Denetim Sonucu:

-Suç teşkil eden hususlarla ilgili gerekli işlemleri yapmaya içişleri bakanlığı,

-Performans ile ilgili değerlendirmeleri yapmaya ve gerekli tedbirleri almaya sanayi ve teknoloji bakanlığı yetkilidir.

YENİ SİSTEME GÖRE BAKANLIKLAR

1) ADALET BAKANLIĞI

2) ÇALIŞMA, SOSYAL HİZMETLER VE AİLE BAKANLIĞI

3) ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

4) DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI

5) ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI

6) GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI

7) HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

8) İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

9) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

10) MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

11) MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI

12) SAĞLIK BAKANLIĞI

13) SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

14) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

15) TİCARET BAKANLIĞI

16) ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI

Not: Bakanlıklara bağlı ilgili ve ilişkili kuruluşlar hakkında detaylı bilgilere 15/07/2018 tarihinde resmi gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinden ulaşılabilir

**Kolluk mevzuat seti güncelleme ekidir
(Parayla satılmaz)**